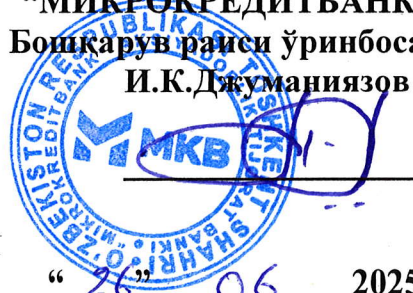

“ТАСДИҚЛАНГАН”
Суғурталовчи номидан
“MY-INSURANCE” АЖ СК
Бош директори
А.К.Юлдашев

“26” 06 2025 йил

“КЕЛИШИЛГАН”
Наф олувчи номидан
“МИКРОКРЕДИТБАНК” АТБ
Бошқарув раиси ўринбосари в.б.
И.К.Джуманиязов

“26” 06 2025 йил

ГАРОВГА ҚЎЙИЛАЁТГАН МОЛ-МУЛКНИ СУҒУРТА ҚИЛИШ ҚОИДАЛАРИ

(умумий суғурта тармогининг 8- ва 9- классларига мувофиқ ишлаб чиқилган)

1. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1.1. Ушбу Қоидалар, Ўзбекистон Республикаси Суғурта фаолиятини давлат томонидан тартибга солувчи ваколатли давлат органи томонидан 25.02.2022 йилдаги СФ № 00037-сон лицензия асосида фаолияти юритувчи **“My-Insurance” Суғурта Компанияси Акциядорлик жамияти** (кейинги матнларда “Суғурталовчи”) томонидан ишлаб чиқилган бўлиб, Қарз олувчиларнинг (кейинги матнларда “Суғурта қилдирувчи”) “Микрокредитбанк” АТБ ҳамда унинг филиаллари (кейинги матнларда “Наф олувчи”) билан тузган кредит шартномаси асосида “Гаровга қўйилаётган мол-мулкни суғурта қилиш” шартларини белгилайди.

1.2. Томонлар ўртасида суғуртага оид шартномавий-ҳуқуқий муносабатлар мазкур Суғурта қоидалари ва уларнинг шартларини ўз ичига олган суғурта полисини топшириш орқали ўрнатилади. Суғурта шартномасини тузиш Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 369 ва 370-моддаларига мувофиқ, суғурта қилдирувчига Оферта шаклида таклиф этилади. Ушбу Оферта суғурта мукофотини тўлаш орқали акцептланган тақдирда, Фуқаролик кодексининг 927-моддасига асосан, суғурта полисини расмийлаштириш орқали суғурта шартномаси тузилган деб ҳисобланади.

1.3. Қарз олувчи/Суғурта қилдирувчи ушбу Қоидалар асосида суғурта полиси расмийлаштирилиши жараёнида, суғурта полиси амал қилиш муддати давомида унинг шахсий маълумотлари Суғурталовчи томонидан қайта ишланишига (йиғиш, тизимлаштириш, сақлаш, ўзгартириш, тўлдириш, фойдаланиш, тақдим этиш, тарқатиш, узатиш, шахсини аниқлаш имконини бермайдиган шаклга келтириш ва йўқ қилиш) ўз розилигини беради.

Шу билан бирга, суғурта муносабатлари доирасида Суғурта қилдирувчи суғурта полисини расмийлаштириш вақтида тақдим этган мобил рақамига SMS-хабарномалар юборилишига ҳам розилик билдиради.

2-БЎЛИМ. АТАМАЛАР ВА ТАЪРИФЛАР

2.1. Қуйида келтирилган, ушбу Қоидаларда ишлатилган атамалар, агар бошқача тартиб алоҳида назарда тутилмаган бўлса, қуйидаги маъноларни англатади:

Суғурталовчи – Суғурта полисига мувофиқ суғурта товонини тўлаш мажбуриятини зиммасига олувчи юридик шахс.

Суғурта қилдирувчи (қарз олувчи) – Суғурта полиси (шартномаси)га асосан ўз мулкый манфаатини ёки учинчи томоннинг манфаатини суғурталайдиган томон.

Наф олувчи – Суғурта қилдирувчи томонидан суғурта полиси бўйича суғурта қопламасини олиш учун белгиланган шахс;

Учинчи шахслар – Қарз олувчидан ташқари барча шахслар учинчи шахс ҳисобланади.

Гаровга қўювчи – бу шахс (жисмоний ёки юридик), ўз мулки ҳисобланган мол-мулкни қарз мажбуриятларини таъминлаш мақсадида гаров сифатида тақдим этувчи тараф. Қарздорнинг ўзи ҳам, учинчи шахс ҳам гаровга қўювчи бўлиши мумкин.

Суғурта объекти – мазкур суғурта қондаси бўйича гаровга қўйилаётган мол-мулкга эгалик қилиши, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф қилиш билан боғлиқ бўлган Ўзбекистон Республикаси қонунларига зид бўлмаган мулкый манфаатлар суғурта объекти ҳисобланади;

Суғурталанган мол-мулк – Наф олувчи томонидан гаровга олинган, суғурта қилиш манзилида жойлашган бино ва иншоотлар, ускуналар, мебель, маиший техника ва ҳоказоларни билдиради.

Суғурта қиймати – Суғурта полиси расмийлаштирилаётган вақтдаги суғурта объектининг қиймати. Ушбу қиймати Наф олувчи ҳамда суғурта қилдирувчи ўртасида тузилган далолатномада белгиланиши мумкин.

Суғурта суммаси – Суғурта полисида белгиланган пул маблағлари бўлиб, ушбу сумма миқдорида суғурта объекти суғурталанган, суғурталовчи суғурта ҳодисаси содир бўлганда етказилган зарарнинг ўрнини унинг доирасида қоплаш мажбуриятини олади.

Суғурта шартномаси — бу Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 369 ва 370-моддаларига мувофиқ тарзда суғурта қилдирувчига мазкур Суғурта қоидаларини Оферта шаклида таклиф этилган ва суғурта мукофотини тўлаш орқали акцептланган, мазкур Суғурта қоидаларини ўз ичига олган суғурта полиси ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик Кодексининг 927-моддасига асосан Суғурта қоидалари суғурта полиси алоҳида суғурта шартномаси сифатида ҳисобланади ва у суғурта шартномаси сифатида рўйхатдан ўтган индивидуал рақамга эга бўлади. (кейинги ўринларда суғурта полиси).

Суғурта полиси – Суғурта Қоидалари шартларини ўз ичига олган, суғурта қилиш амалга оширилганлигини тасдиқловчи ҳужжатдир.

Суғурта даври – суғурта полисида кўрсатилган, Суғурта қилдирувчи / Гаровга қўювчи томонидан суғурта мукофоти (унинг биринчи/навбатдаги қисми) ўз вақтида тўланиши шarti билан мазкур Қоидалар амал қиладиган вақт даври. Суғурталовчи суғурта даври давомида содир бўлган ва Суғурта полисида кўрсатилган суғурта ҳодисалари бўйича ўз мажбуриятларини бажаради.

Суғурта мукофоти - Суғурта қилдирувчи / Гаровга қўювчи мазкур Қоидаларда келишилган тартибда ва муддатларда Суғурталовчига тўлаши шарт бўлган суғурта ҳақи.

Суғурта ҳодисаси – Мазкур Қоидаларда шартлашилган ҳодисаларнинг рўй бериши натижасида, Суғурталовчининг суғурта товонини тўлаб бериши юзасидан мажбуриятларини вужудга келиши.

Суғурта товони –суғурта ҳодисалари оқибатида етказилган зарарни Наф олувчига ёки унинг розилиги билан Суғурта қилдирувчига / Гаровга қўювчига пул

ўтказиш йўли билан суғурта суммаси доирасида қоплайдиган пул маблағлари миқдори.

Ёнгин – моддий бойликларнинг барбод бўлиши ва шикастланиши билан кузатиладиган ва одамлар ҳаётига хавф солувчи назорат қилиб бўлмайдиган ёниш жараёни.

Портлаш – портловчи модда ёки осон алангаланувчи модданинг ҳолатидаги тўсатдан ўзгаришлар содир бўлиши оқибатида энергиянинг ўта тез ажралиб чиқиши. Портлаш таъсирида етказилган зарар, агар ҳодиса хавфсизлик чоралари кўрилишига қарамасдан, олдиндан айтиб бўлмайдиган шаклда содир бўлиб, бошқариб бўлмайдиган ҳолга айланса ва суғурта қилинган мол-мулкнинг барбод бўлиши ёки шикастланишига олиб келса ёхуд уни фойдаланиш учун яроқсиз ҳолатга келтирса, суғурта ҳодисаси деб ҳисобланади.

Сантехника тизимларининг бузилиши оқибатида сув босиши – ичимлик суви, оқава сувлар, иситиш ва ёнгинга қарши, ҳаво ҳароратини маромида тутиш тизимларда кутилмаганда содир бўлган авария натижасида сув босишидан суғурталанган мол-мулкка зарар етиши;

Суғурталанган мол-мулкка учинчи шахслар томонидан зарар етказилиши – Суғурта қилдирувчи / Наф олувчи / Гаровга қўювчи ёки унинг вакиллари бўлмаган шахслар томонидан Суғурталанган мол-мулкка ёки унинг алоҳида қисмларига қасддан жисмоний зарар етказилиши.

Бузиб ўғирлик қилиш – мулкка зўрлик ва куч ишлатиш услублари билан ўғирлик қилиш ёки бундай ўғирлик қилишга уриниш;

Жисмлар ёки учувчи аппаратларнинг қулаши – суғурта объектига жисмлар ёки учувчи аппаратлар, уларнинг қисмлари ёки юқларининг тушиши натижасида нобуд бўлиши ёки шикастланиши;

Табиий офат- хавфли ва (ёки) ноқулай табиат ҳодисалари, улар ўзларининг интенсивлиги (кучлилиги), тарқалиш кўлами ва (ёки) давомийлиги туфайли суғурталанган транспорт воситасининг шикастланишига олиб келиши мумкин. Ҳодисаларни табиий офатларга таснифлаш ваколатли органларнинг (гидрометеорология ёки сейсмология хизматлари, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги ва бошқалар) содир бўлганлигини тасдиқловчи ҳужжатлари (хулосалари) асосида амалга оширилади. Ушбу суғурта Қоидасида табиий офатлар деганда қуйидагилар тушунилади:

а) бўрон (довул) – 15 м/с дан юқори тезликдаги кучли шамоллар.

б) шамол таъсири – суғурталанган мол-мулкка ёки унинг яқинида бўлган мол-мулкка Ўзбекистон Республикаси Гидрометеорология хизмати маркази маълумотномаси билан тасдиқланган 15 м/с ва ундан юқори тезликда шамол таъсир етиши.

в) ёнгингарчилик – ҳар қандай миқдорда дўл ёки 12 соат ва ундан кўп вақт мобайнида 12 мм дан ортиқ ёққан ёмғир, қор;

г) кўчки – тоғ жинслари, денгиз ва дарёлар қирғоқларининг муайян жойларини нураши ёки уларга ер усти ёхуд ер ости сувлари, ёнгингарчиликлар таъсири, қирғоқ чизиғининг ювилиши ва ушбу жинсларнинг оғирлик кучи таъсири ёхуд зилзила натижасида тўсатдан узилиб тушиши.

д) сел – тоғ ёнбағирларида, кўпинча дарёлар ўзани бўйлаб жала ёмғирлари ёки қор ёхуд музликларнинг жадал эриши оқибатида пайдо бўладиган лойқали, лойқа-тошли, лойқа-қумли оқимлар.

е) **яшин уриши** – булутлар ва ер ўртасида кучли электр разрядлар натижасида содир бўладиган табиат ҳодисаси. Ерга етган яшин ёнғин ва бузилишларни келиб чиқаради. Суғурта объекти яшин уришидан барбод бўлса ва шикастланса, суғурта товони барча вазиятларда тўланади.

ж) **сув тошқини** – сув ҳавзалари (дарё, кўл, денгиз)да сув сатҳининг юқори кўтарилиши ва қирғоқлардан чиқиши оқибатда катта ҳудуддаги куруқликнинг нисбатан тез даражада сув босиши.

з) **зилзила** – Рихтер шкаласи бўйича 4,5 баллик магнитуда ва ундан юқори бўлган ерости силкинишлар ва ер устки қатламининг тебраниши;

Техноген ҳодисалар – муайян ҳудудда ўзидан сўнг кишиларнинг ҳаёт фаолиятига каттагина моддий зарар ҳамда унинг бузилишига олиб келиши мумкин бўлган ёки олиб келган авария, ҳалокат, стихияли офат натижасида юзага келган ҳолатдир.

Ушбу қоидаларга асосан Техноген ҳодисалар қуйидагилар билан чегараланади: Транспорт авариялари ва ҳалокатлари, Кимёвий хавфли объектлардаги авариялар, Ёнғин-портлаш хавфи мавжуд бўлган объектлардаги авариялар, Энергетика ва коммунал тизимлардаги авариялар, Гидротехник ҳалокатлар ва авариялар.

Техноген ҳодисалар Фавқулодда вазиятлар вазирлиги ва бошқалар томонидан содир бўлганлигини тасдиқловчи ҳужжатлари (хулосалари) асосида аниқланади;

Суғурта ҳодисаси тўғрисида далолатнома – Суғурталовчи рўй берган ҳодисани суғурта ҳодисаси деб тан олганидан сўнг тузиладиган ва суғурта товонини тўлашга асос бўладиган ҳужжатдир.

Суғурта ҳудуди – Ўзбекистон Республикаси.

Ягона автоматлаштирилган ахборот тизими – (бундан буён матнда Ягона тизим деб юритилади) – манфаатдор вазирликлар ва идораларнинг ахборот тизимлари ва марказий маълумотлар базалари, жисмоний ва юридик шахслар марказий маълумотлар базалари билан интеграциялашган суғурта бозори маълумотларини ҳисобга олиш ва истеъмолчиларга электрон суғурта хизматларини кўрсатиш имкониятини таъминловчи ягона тизим. Суғуртанинг барча турлари бўйича суғурта полислари Ягона тизим орқали рўйхатдан ўтказилади ва суғурта полислари ушбу тизим орқали расмийлаштирилади.

2.2. Ушбу Қоидада қўлланиладиган барча таърифлар ушбу Қоидада улар учун белгиланган маънога эга. Агар мазкур Қоидаларда бирор атама учун ҳеч қандай тавсиф бўлмаса, уларнинг маъноси Ўзбекистон Республикасининг меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларига мувофиқ белгиланади.

3. СУҒУРТА ОБЪЕКТЛАРИ ВА СУБЪЕКТЛАРИ

3.1. Суғурта объекти бўлиб, Суғурта қилдирувчининг мол-мулкка эгалик қилиши, ўз ихтиёрида сақлаши, фойдаланиши, Қоидалара кўзда тутилган суғурта ҳодисаси юз бериши натижасида унга зарар етиши (йўқ қилиниши) билан боғлиқ мулкый манфаатлари ҳисобланади.

3.2. Суғурта субъектлари бўлиб, Суғурталовчи ҳамда Суғурта полисида Суғурта қилдирувчи ва Наф олувчи (банк) сифатида кўрсатилган - ҳуқуқий шаклидан қатъий назар юридик шахслар ҳамда меҳнатга лаёқатли жисмоний шахслар ҳисобланади.

3.3. Суғуртага Суғурта қилдирувчи/Гаровга қуюувчига қонуний асосларда тегишли бўлган мол-мулкгина қабул қилиниши мумкин. Суғурталовчининг

жавобгарлиги суғурта ҳодисаси юз берган тақдирда Суғурта қилдирувчи томонидан кўрилган зарарни (суғурта суммаси доирасида) қоплаш билан чекланади.

3.4. Суғуртага кредит таъминоти учун гаровга қўйилган мол-мулклар қабул қилинади.

4-БЎЛИМ. СУЎУРТА ҲОДИСАСИ

4.1. Мазкур Қоидаларда белгиланган муддатлар, шартлар ва истисноларга мувофиқ, суғурта полисида кўрсатилган суғурталанган мол-мулкка, йўқолиш (нобуд бўлиш), зарар етиш таваккалчиликлари бўйича, Суғурталовчи Суғурта қилдирувчига / Наф олувчига / Гаровга қўювчига қуйида келтирилган ҳодисалар содир бўлишидае, суғурта ҳимоясини беради:

- ёнғин, портлаш;
- ички сантехника тизимларининг бузилиши оқибатида сув босиши;
- суғурталанган мол-мулкка учинчи шахслар томонидан зарар етказилиши;
- табиий офатлар;
- бузиб уғирлик қилиш;
- жисмлар ёки учувчи аппаратларнинг қулаши;
- техноген ҳодисалар.
- қалин қор ёғиши, музлаш ва муз тушиши натижасида зарар етказилиши.
- тупроқнинг чўкиши ва емирилиши.

5-БЎЛИМ. УМУМИЙ ИСТИСНОЛАР

5.1. Мазкур Қоидалар доирасида Суғурталанган мол-мулкнинг қуйидагилар оқибатида йўқолиши, нобуд бўлиши ёки зарар етказилиши суғурта ҳодисаси деб ҳисобланмайди;

5.1.1. турли ҳарбий ҳаракатлар;

5.1.2. ядро портлаши, радиация ёки радиоактив заҳарланиш таъсирида;

5.1.3. Суғурталанган мол-мулкга нисбатан, Суғурта қилдирувчининг / Наф олувчининг / Гаровга қўювчининг суғурта ҳодисасини юзага келишига қаратилган қасддан қилинган ҳаракати, уларнинг ўз фуқаролик бурчларини бажаришга боғлиқ ёки Суғурта қилдирувчини / Наф олувчини / Гаровга қўювчини, шунингдек учинчи шахсларни ҳаётини асраб қолиш учун қилган ҳаракатлари бундан мустасно;

5.1.4. текширувлар натижасида аниқланган, яширин ёки очигдан очик ўғирланиши, Суғурта қилдирувчи / Наф олувчи / Гаровга қўювчи ёки уларнинг ҳар қандай вакиллари томондан суғурта товонини олиш мақсадидаги ноқонуний ҳаракатлари,

5.1.5. Суғурта қилдирувчи / Наф олувчи / Гаровга қўювчи ёки уларнинг вакиллари томонидан ёнғин ҳавфсизлиги қоидаларини бузилиши сабабли зарарнинг юзага келиши;

5.1.6. Суғурта даврининг бошланишига қадар мавжуд бўлган нуқсонлар ёки кимчиликлар, Суғурта қилдирувчини / Наф олувчини / Гаровга қўювчини ёки уларнинг вакиллари ва Суғурталовчининг бундай нуқсонлар ёки камчиликлардан ҳабари бўлган бўлса;

6-БЎЛИМ. СУЎУРТА СУММАСИ ВА СУЎУРТА МУКОФОТИ

6.1. Суғурта баҳосининг тўлиқ бўлмаган қиймати бўйича суғурта қилинганида, Ўзбекистон Республикаси ФК нинг 936-моддасига биноан зарарни қоплаш қиймати суғурта суммасининг суғурта қийматига нисбатан мутаносиб равишда

камайтирилади.

6.2. Суғурта қиймати ҳамда суғурта суммаси ҳар бир суғурта полиси бўйича алоҳида кўрсатилади.

6.3. Суғурта мукофоти (бадал) суғурта пулини суғурта тарифига ҳамда суғурта даврига кўпайтириш орқали аниқланади ҳамда суғурта полисида кўрсатилади.

6.4. Мазкур суғурта қоидалари бўйича барча ҳисоб-китоблар Ўзбекистон Республикасининг миллий валютасида (сўмда) амалга оширилади.

6.5. Ўзаро ҳисоб китобларни амалга ошириш валютаси этиб чет-эл валютаси белгиланганда, Ўзбекистон Республикаси Марказий Банкнинг суғурта полиси расмийлаштирилган кунида амалда бўлган белгиланган курси бўйича сўмга ҳисобланган ҳолда амалга оширилади.

7-БЎЛИМ. ҚОИДА АСОСАН БЕРИЛГАН СУҒУРТА ПОЛИСЛАРИНИНГ КУЧГА КИРИШИ ВА АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ

7.1. Ушбу Қоидага асосан бериладиган суғурта полислари суғурта мукофоти тўланган пайтдан бошлаб кучга киради ва томонлар суғурта полиси бўйича ўз зиммаларига олган барча мажбуриятларни тўлиқ бажаргунгача амалда бўлади.

7.2. Суғурталовчининг ёки унинг ваколатли шахсининг ҳисоб рақамига белгиланган миқдордаги пул маблағлари келиб тушган кун, суғурта мукофоти қирим қилинган кун деб ҳисобланади.

8-БЎЛИМ. ТОМОНЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

8.1. Суғурта полисининг амал қилиш даврида Мазкур Қоидаларга асосан:

8.1.1. Суғурта қилдирувчи / Гаровга қўювчи / Наф олувчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

а) Суғурталовчи билан келишилган ҳолда мазкур Қоидаларга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш;

б) суғуртага оид саволлар бўйича Суғурталовчидан маслаҳат олиш;

в) мазкур Қоидаларда белгиланган тартиб ва муддатларда суғурта мукофотини (суғурта бадали) тўлаш.

8.1.2. Суғурта қилдирувчи:

а) мазкур Қоидаларда белгиланган тартиб ва муддатларда суғурта мукофотини тўлаш;

б) Суғурта полисининг амал қилиш даврида суғурта қилдирувчи (наф олувчи) суғурта полиси расмийлаштириляётганда суғурталовчига маълум қилинган ҳолатларда юз берган, ўзига маълум бўлган муҳим ўзгаришлар тўғрисида, агар бу ўзгаришлар суғурта хавфи ортишига жиддий таъсир кўрсатиши мумкин бўлса, суғурталовчига дарҳол хабар қилиши;

в) Суғурта ҳодисасининг юзага келиш эҳтимолини олдини олишда ўзига боғлиқ барча имкониятларни қўллаши. Суғурта ҳодисаси эҳтимоли мавжуд ҳодисалар юзага келиши билан, мазкур Қоидаларнинг 9-бўлими 9.2-бандида кўрсатилган ҳужжатларни ҳамда 9.1.1-бандида кўрсатилган муддат ва усулларда Суғурталовчини огоҳлантириши;

г) суғурта қилинган мол-мулкни ёнғин хавфсизлиги талабларига қатъий риоя қилган ҳолда сақлашга, назорат органлари талаблари бажарилишини таъминлашга, бино, иншоот ва бошқа мол-мулкдан фойдаланиш тартиб қоидаларига риоя қилишга, шунингдек белгиланган тартибларга асосан тўлиқ ва жорий таъмирлаш ишларини олиб бориши;

д) Суғурталанган мол-мулкдан фойдаланишда, ишлатишда ҳамда сақлашда ишлаб чиқарувчининг кўрсатмаларига (йўриқнома, эслатма) қатъий риоя қилиши;

е) талаб қилинган ҳолатларда, содир бўлган ҳодиса ҳақида ваколатли органларга (ЁХБ, ИИБ, ва бошқ.) дарҳол хабар бериши;

ж) Суғурталовчига Суғурталанган мол-мулкнинг шикастланганлигини кўриш учун тақдим қилишга, Суғурталанган мол-мулкнинг барча шикастланган қисмларини фото ва видео тасвирга олиши;

з) Суғурталанган мол-мулк ҳақида Суғурта қилдирувчи томонидан хабар қилинган маълумотларнинг ҳақиқийлигини ҳамда Суғурта полисининг амал қилиш даврида Суғурталанган мол-мулк ҳолатини Суғурталовчи томонидан текширишига имкон яратиб бериши шарт.

8.1.3. Суғурта қилдирувчи, Наф олувчи ва Гаровга қўювчи:

а) Суғурта қилдирувчи / Наф олувчи / Гаровга қўювчи Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига мувофиқ давлат органлари ва бошқа ташкилотларга маълумот тақдим этиши лозим бўлган ҳолатлардан ташқари, Суғурталовчидан олинган маълумотларни сир сақлаши;

б) Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларида назарда тутилган даъво қилиш муддатлари давомида аниқланган ҳолатлар, Суғурта қилдирувчини / Наф олувчини / Гаровга қўювчини қонунан ёки мазкур Қоидаларга мувофиқ суғурта товонини олиш ҳуқуқидан тўлиқ ёки қисман маҳрум қилинишига олиб келадиган ҳолатлар аниқланса, Суғурталовчига суғурта товонини тўлиқ ёки маълум қисмини қайтариши шарт.

8.1.4. Суғурталовчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

а) Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларида назарда тутилган, шунингдек, мазкур Қоидаларнинг 8.2-бандида кўрсатилган ҳужжатлар тақдим этилмаган ҳолларда суғурта товонини тўлашни рад этиш;

б) Суғурта полиси амал қилиш даврида Суғурталанган мол-мулк қийматини ва ҳолатини текшириш, шунингдек Суғурта ҳодисасини юзага келиш эҳтимолини олдини олиш бўйича огоҳлантирувчи чора-тадбирларни амалга ошириш;

в) суғурта ҳодисасини юзага келиш хавф даражасини тавсифловчи қўшимча ҳужжатларни талаб қилиш. Суғурта полисининг амал қилиш даврида хавф даражаси ўзгарган тақдирда суғурта мукофотини ошириш ёки камайтириш;

г) Суғурта қилдирувчи / Гаровга қўювчи / Наф олувчи томонидан хабар қилинган маълумотларни, шунингдек Суғурта қилдирувчи / Гаровга қўювчи / Наф олувчи томонидан мазкур Қоидалар шартлари бажарилишини текшириш.

д) Регресс тартибида суғурта суммаси (ундирилганда) ундириш белгиланганда, айбдорнинг ҳисоб варағидан акцептсиз тартибида пул маблағлари ундириб олинади.

8.1.5. Суғурталовчи қуйидагиларга мажбур:

а) мазкур Қоидаларда белгиланган муддатда Суғурта полисини тақдим қилиши;

б) барча зарур ҳужжатларни қабул қилгандан ва суғурта ҳодисаси юзага келганлигини тан олганидан сўнг мазкур Қоидаларда келишилган миқдорда ва муддатларда суғурта товонини тўлаб бериши;

в) Ўзбекистон Республикаси амалдаги қонунларига мувофиқ давлат органларига маълумот тақдим этиши лозим бўлган ҳолатлардан ташқари, Суғурта қилдирувчи / Наф олувчи / Гаровга қўювчидан олинган маълумотларни сир сақлаши;

г) Суғурта масалалари ҳақида Суғурта қилдирувчига маслаҳатлар беришга.

9-БЎЛИМ. СУҒУРТА ДАЪВОЛАРНИ КЎРИБ ЧИҚИШ

9.1. Мазкур Суғурта Қоидалари шартларига кўра Суғурталовчига нисбатан суғурта товонини тўлаб бериш талаби қўйилишини асослаб берувчи ҳодиса юзага келганда, Суғурта қилдирувчи / Гаровга қўювчи / Наф олувчи мажбуриятлари:

9.1.1. бу ҳақда Суғурталовчини ҳар қандай қулай усул билан дарҳол хабардор қилишга, имконият юзага келиши билан суғурта ҳодисаси юзага келгандан 10 (ўн) иш кунидан кечиктирмаган ҳолда Суғурталовчига ҳодиса сабаблари ва ҳолатлари тўғрисида ёзма хабарнома юборишга;

9.1.2. қонунчиликда назарда тутилган барча ҳолларда (ёнгин, портлаш, бузғунчилик, ўғирлик содир этилиши, учинчи шахслар томонидан Суғурталанган мол-мулкга зарар етиши ва бошқалар) ваколатли органларга (ЁХБ, ИИБ, ва бошқалар) содир бўлган ҳодиса ҳақида дарҳол хабар беришга;

9.1.3. Суғурталовчига Суғурталанган мол-мулкни зарарланганлигини кўриқдан ўтказиш учун тақдим этишга, агар бунинг имконияти бўлмаса, тиклаш ишлари бошлангунига қадар Суғурталанган мол-мулкнинг барча зарарланган қисмларининг фото ёки видео тасвирини олишга;

9.1.4. Суғурталовчига ҳодиса юзага келгандан сўнг 30 кундан кечиктирмаган ҳолда мазкур Қоидаларнинг 9.2. ва 9.3. бандларида кўрсатилган ҳужжатларни тақдим қилинишга, агар қонунчиликда бошқа муддат кўзда тутилмаган бўлса ёки ўзига боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра ушбу муддатда тақдим эта олмаса.

9.2. Суғурталовчининг суғурта ҳодисаси тўғрисидаги қарори суғурта қилдирувчи томонидан тақдим этган кўйидаги ҳужжатларни ўрганиб чиққанидан сўнг қабул қилинади:

а) Суғурта полиси;

б) ҳодисаларни юзага келиш вазиятларини текшириш ва/ёки тергов олиб боришга ваколатли (ЁХБ, ИИБ ва бошқалар) органларнинг тасдиқловчи ҳужжатларини (қарор, хулоса, маълумотнома, далолатнома ва шунга ўхшаш);

в) зарар кўрган Суғурталанган мол-мулкга эгалик қилиш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатларнинг нусхалари (кадастр ҳужжатлари, олди-сотди шартномалари, заёмлар, ижара шартномалари, чеклар, техник паспортлар ва ҳокозо);

г) зарар кўрган Суғурталанган мол-мулкни қайта тиклаш учун зарур бўладиган, қилинадиган ишлар, сарфланадиган материаллар кўрсатилган, баҳоловчи / пудратчи / смета тузувчи ташкилотлар томонидан тузилган моддий зарарлар сметаси / баҳолаш / ҳисоботларининг (шунингдек (ички нархларда) материаллар / хомашёлар / маҳсулотлар тан нархи сметаси) асл нусхалари;

д) табиий офатлар (бўрон, жала, тўфон, дўл, кучли қор кўчиши, ўпирилиш, ер чўкиши, кўчки, сел, яшин уриши, зилзила ва бошқалар) рўй берган ҳолатларда ваколатли идоралар (Ўзгидрометеорология маркази, Давлат геология қўмитаси ва бошқалар) томонидан берилган маълумотнома;

е) зарар етказилишини тасдиқловчи далилий, шунингдек содир бўлган ҳодиса сабаблари ва ҳолатларини аниқлаштирувчи бошқа ҳужжатлар.

9.3. Зарур бўлса, суғурта ҳодисаси содир бўлган ҳолатларни аниқлаш учун Суғурталовчи суғурта ҳодисаси билан боғлиқ бошқа ҳужжатларни талаб қилиш ҳуқуқига эга.

9.4. Суғурта қилдирувчи / Гаровга қўювчи / Наф олувчи томонидан ҳар қандай йўқотишлар ва/ёки зарарлар ҳақида хабар берилганида, Суғурталовчи зарар сабабларини, ҳолатини ва кўринишини батафсил ўрганишга ўз ходимини ёки

даволарни кўриб чиқиш топширилган бошқа шахсни юборишга ҳақлидир.

9.5. Мазкур ҳодисага таалуқли барча ҳолатлар ўрганиб чиқилгандан сўнг, Суғурталовчи томонидан содир бўлган ҳодисани суғурта ҳодисаси деб тан олиниши ёки тан олмаслиги тўғрисидаги қарор қабул қилинади.

Суғурталовчи томонидан рўй берган ҳодиса суғурта ҳодисаси деб тан олинса, тўланиши керак бўлган суғурта товонининг суммаси белгиланади ва ушбу сумма суғурта ҳодисаси бўйича тузилган Далолатномада кўрсатилади.

9.6. Суғурталовчининг суғурта товонини тўлашни рад этиш тўғрисидаги қарори Суғурта қилдирувчига / Наф олувчига / Гаровга қўювчига, уларнинг суғурта товонини тўлашни сўраб мурожаат этганларидан кейин 15 (ўн беш) кундан кечиктирмай (агар 15 (ўн беш) кундан ортиқ вақт талаб этилмаса) хабар қилиниши ва рад этиш сабабларининг асослантирилган далил-исботларини ўз ичига олган бўлиши лозим.

9.7. Суғурталовчи суғурта ҳодисаси рўй берганлигини тасдиқловчи ҳужжатларга эга бўла туриб бошқа ҳужжатларни талаб қилишга ҳамда суғурта товонини тўлашни рад этишга ҳақли эмас.

10-БЎЛИМ. СУГУРТА ТОВОНИНИ ТЎЛАШ ТАРТИБИ

10.1. Мазкур Қоида бўйича суғурта товони қуйидаги тартибда тўланади:

10.1.1. Суғурталанган мол-мулкнинг йўқолиши (бутунлай нобуд бўлиши) – суғурта суммаси доирасида;

10.1.2. Суғурталанган мол-мулкнинг зарар кўриши (қисман вайрон бўлиши) – қайта тиклаш харажатлари миқдорида;

10.2. Қайта тиклаш харажатлари таркибига таъмирлаш (қайта тиклаш) учун сарфланадиган харажатлари киради;

10.2.1. Қайта тиклаш харажатларга қуйидагилар кирмайди:

а) суғурталанган мол-мулкни ўзгартириш, янгилаш ва қайта ўзгартиришга сабаб бўладиган қўшимча харажатлар;

б) ҳар қандай тўғридан – тўғри ва билвосита солиқлар;

в) асоссиз харажатлар.

10.3. Суғурталовчи зарарни, унга такдим қилинган ҳисоб ва ҳужжатларга асосан, тамирлаш ишлари бажарилганлигига ёки зарарланган қисмлар алмаштирилганига амин бўлиши шарти билан қоплаб беради.

10.4 Агар Суғурта қилдирувчи / Наф олувчи / Гаровга қўювчи учинчи шахслар томонидан етказилган зарар қопламасини олган бўлса, Суғурталовчи учинчи шахслар томонидан тўланган сумманинг, суғурта қоидаларига мувофиқ тўланадиган суммага нисбатан фарқини қоплаб беради. Суғурта қилдирувчи / Наф олувчи / Гаровга қўювчи Суғурталовчини бундай суммалар ҳақида 15 (ўн беш) иш куни ичида хабардор қилиши лозим.

10.5. Агар Суғурта қилдирувчи / Наф олувчи / Гаровга қўювчи суғурта қилинган мол-мулк бўйича суғурта товонини олгандан сўнг, айбдор ёки бошқа шахс томонидан компенсация қилинганда ёки суғурта ҳодисаси туфайли ҳар – қандай йўқотилган эгалик қилиш / фойдаланиш / жойлатириш ҳуқуқини қайтариб олганда, унда Суғурта қилдирувчи / Гаровга қўювчи компенсацияни ёки суғурталанган мол-мулкни ўз ихтиёрига қайтариб олган кундан 15 (ўн беш) иш куни ичида Суғурталовчига қопланган товон суммаси миқдорини мутаносиб равишда қайтариши керак.

10.6. Суғурта ҳодисаси юз берганида, Суғурталовчи томонидан зарарни қоплаб бериш бўйича амалга оширилган ҳар бир тўлов суғурта суммасини бундай тўлов миқдорига камайтиради, агар Суғурта қилдирувчи томонидан суғурта суммасини

қайта тиклаш учун қўшимча суғурта мукофоти тўланмаган бўлса. Суғурта суммасини қайта тиклаш пайтида Суғурталовчи зарар миқдоридан ва вазиятдау келиб чиқиб ошириш коэффицентларини қўллаши мумкун.

10.9. Суғурта товонининг тўлови суғурта ҳодисаси тўғрисидаги Далолатнома имзолангандан кейин 5 (беш) кун ичида амалга оширилади.

11-БЎЛИМ. ҚОИДАГА АСОСАН БЕРИЛГАН СУВУРТА ПОЛИСЛАРИНИНГ БЕКОР БЎЛИШ ТАРТИБИ

11.1. Суғурта полисининг амал қилиши қуйидаги ҳолларда тўхтатилади:

- унинг амал қилиш муддати тугаганда;
- суғурта полис томонларнинг келишувига кўра бекор қилинганда;
- Суғурталовчининг ёки юридик шахс бўлган Суғурта қилдирувчининг Ўзбекистон Республикасининг қонунчилиги билан белгиланган тартибда тугатилганда;

- суд суғурта полисини ҳақиқий эмас деб тан олиш тўғрисида қарор қабул қилган бўлса;

- Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигида кўзда тутилган бошқа ҳолатларда.

11.2. Кредит шартномаси бўйича мажбуриятлар Суғурта қилдирувчи ёки учинчи шахслар томонидан муддатидан олдин тўлиқ бажарилган тақдирда, суғурта полиси Суғурта қилдирувчининг ёзма аризаси ва наф олувчининг ёзма розилигига кўра, ушбу ҳужжатлар Суғурталовчига тақдим этилган кундан бекор қилинади. Бундай ҳолатда Суғурталовчи суғурта мукофотининг ишлаб топилмаган қисмидан 25 фоизини чегириб қолиш ҳуқуқига эга.

11.3. Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи Суғурта полисидан муддатидан илгари воз кечганда тақдирда, бундан ташқари, Суғурталовчи суғурта товонини унинг суммасидан қатъи назар тўлаган бўлса ёки унинг зиммасида суғурта ҳодисаси юз бериши билан боғлиқ суғурта товонини тўлаш бўйича мажбурият бўлса, суғурталовчига тўланган суғурта мукофоти қайтариб берилмайди.

11.4. Кредит шартномаси бўйича кредит берувчи томонидан кредит ажиратилмаган ҳолатларда суғурта полиси суғурта қилдирувчининг ёзма аризаси ва наф олувчининг маълумотига кўра муддатидан олдин бекор қилинади.

Бундай ҳолатларда, суғурта полиси тузилгандан кейин бир ой давир ичида суғурта полиси бекор бўлса, тўланган суғурта мукофоти 100 % миқдорда суғурта қилдирувчига қайтарилади. Агар, бир ой давирдан ўтгандан сўнг суғурта полиси бекор бўлса, суғурта мукофотининг бир қисмини суғурта амал қилган вақтга мутаносиб равишдаги миқдори чегириб қолиш ҳуқуқига эга.

12-БЎЛИМ. ТОМОНЛАРНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ

12.1. Ўз зиммасига олинган мажбуриятларни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун томонлар Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ жавобгар бўладилар.

12.2. Томонлар суғурта Қоидалари бўйича ўз мажбуриятларини енгилмас куч (форс-мажор) ҳолатларининг таъсири туфайли бажара олмаган ҳолатларда жавобгарликдан озод қилинадилар. Енгилмас куч ҳолатларининг таъсирига тушган томон иккинчи томонга кўрсатилган ҳолатлар юзага келгани ва сақланиши эҳтимоли борлиги ҳақида хабар дарҳол бериши керак. Енгиб бўлмас куч (форс-мажор) ҳолатлари тугаганидан сўнг, суғурта полисининг амал қилиши давом этади.

13-БЎЛИМ. НИЗОЛАРНИ ҲАЛ ҚИЛИШ ТАРТИБИ

13.1. Мазкур Қоидаларда кўзда тутилган ёки у билан боғлиқ баҳслар, талаблар ёки келишмовчиликлар юзага келган ҳолатларда томонлар уларни музокара йўли билан бартараф қилиш чораларини кўрадилар.

13.2. Агар томонлар музокаралар орқали тинч йўл билан келишмаса, суғурта полиси, унинг тузилиши, ўзгариши, тугатилиши, бекор бўлиши, ҳақиқий эмаслиги, тузилмаганлиги (тўлиқ ёки қисман) билан юзага келган ёки келиб чиқадиган барча низолар, келишмовчиликлар, талаблар Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига кўра суд тартибида ҳал этилади.

14-БЎЛИМ. СУБРОГАЦИЯ

14.1. Суғурта қилдирувчи / Наф олувчи / Гаровга қўювчининг суғурта натижасида қопланган зарар учун жавобгар шахсдан талаб қилиш ҳуқуқи тўланган сумма доирасида суғурта товонини тўлаган Суғурталовчига ўтади.

14.2. Суғурта қилдирувчи / Наф олувчи / Гаровга қўювчи Суғурталовчи ўзига ўтган талаб қилиш ҳуқуқини амалга ошириши учун зарур бўлган барча ҳужжатлар ва далилларни Суғурталовчига бериши ҳамда барча маълумотларни унга маълум қилиши шарт.

14.3. Агар Суғурта қилдирувчи / Наф олувчи / Гаровга қўювчи, Суғурталовчи томонидан қопланган зарар учун жавобгар шахсга нисбатан ўзининг талаб қилиш ҳуқуқидан воз кечса ёки бу ҳуқуқни амалга ошириш Суғурта қилдирувчи / Наф олувчи / Гаровга қўювчининг айби билан мумкин бўлмаган бўлса, бунга қадар суғурта товонини тўлаган Суғурталовчи, тўланган суғурта товонини қайтарилишини талаб қилишга ҳақли бўлади.

15-БЎЛИМ. БОШҚА ШАРТЛАР

15.1. Мазкур Қоидаларга киритиладиган қўшимчалар ва ўзгартишлар ёзма шаклда бажарилиши лозим.

15.2. Томонларнинг мазкур Қоидаларда баён этилмаган барча ўзаро муносабатлари Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига асосан тартибга солинади.

